

12. Северова Е.Я., Велишева Л.С. Вопросы приобретённой аллергии в судебно-медицинской практике. Москва: Медицина, 1972. 160 с.

13. Смирнов В.В., Смирнов Вл.Вл., Костяков А.И. Значение медицинской документации при проведении экспертизы качества оказания медицинской помощи. В: Актуальные вопросы судебной медицины и экспертной практики на современном этапе. Москва, 2006, с. 288-290

14. Черкалина Е.Н., Баринов Е.Х., Ромодановский П.О. Значение медицинских документов при проведении комиссионных экспертиз по материалам дел, связанных с ненадлежащим оказанием медицинской помощи новорожденным. В: Актуальные вопросы судебной медицины и экспертной практики. Выпуск 12, часть 1. Новосибирск-Красноярск, 2007, с. 74-77

PROMOVAREA DONATORILOR DE SÂNGE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Natalia Popușoi

Școala de Management în Sănătate Publică USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Promoting blood donors in Republic of Moldova

Blood is a product that can not be bought, can not be produced and can be achieved only through the goodwill of us.

In European countries, the percentage of voluntary donors are the following: Moldova - 22%, Denmark - 10%, UK - 9%, Netherlands - 8%, Germany, France - 6%, Italy, Hungary - 4%, Romania - 1%.

According to World Health Organization statistics, in contemporary society of blood transfusion or blood components is indicated during the life of every three people. Saving the lives of millions of people are due to those, which they did not even know - the blood donors who have given blood without any reward claim.

Rezumat

Sângele este un produs care nu poate fi cumpărat, nu poate fi produs și nu poate fi obținut decât prin bunăvoința celui de lângă noi. În țările europene, procentele de donatori voluntari sunt următoarele: Moldova - 22%, Danemarca - 10%, Marea Britania - 9%, Olanda - 8 %, Germania, Franța - 6%, Italia, Ungaria - 4%, România - 1%.

Conform statisticii Organizației Mondiale a Sănătății, în societatea contemporană transfuzia de sânge sau de componente sanguine este indicată pe parcursul vieții fiecărei a treia persoane. Salvarea vieților a milioane de oameni se datorează celor, pe care ei nici nu-i cunosc - donatorilor de sânge, care i-au oferit sângele fără a pretinde la vreo recompensă.

Introducere

Conform calendarului Organizației Mondiale a Sănătății, pe data de 14 iunie în lume este marcată Ziua mondială a donatorului de sânge, ce are drept scop sensibilizarea populației privind necesitatea donării benevole de sânge, în vederea asigurării rezervelor necesare de componente sanguine - patrimoniul de bază al sistemului național de sănătate[1].

Scopul Zilei Mondiale a Donatorului de Sânge – 14 iunie este crearea angajamentului:

1. A celor sănătoși, de a deveni donatori benevoli constanți;
2. A donatorilor existenți, de a continua să doneze regulat;
3. A guvernului, comunității și a instituțiilor medico-sanitare, de a promova donarea voluntară neremunerată și de a micșora numărul de donări-rude, de a elimina donarea plătită prin fortificarea programelor de promovare și educare a donatorilor;

4. A centrelor de transfuzie a sângelui, de a asigura cele mai înalte standarde la fiecare etapă a transfuziei;
5. A clinicienilor, de a indica transfuzie de componente sanguine când nu există tratamente alternative și de a asigura securitatea procesului de transfuzie.

Republica Moldova face parte din țările care promovează și dezvoltă donarea voluntară de sânge. Donarea voluntară de sânge este apreciată în politica transfuzională drept condiția de bază pentru o securitate transfuzională inofensivă[2]. În scopul promovării continue a donărilor, pe parcursul anului 2006 au fost antrenate pe larg posibilitățile mass-media, fiind petrecute emisiuni radio și televizate cu participarea colaboratorilor serviciului de sânge, plasate articole etc. Aceste acțiuni au majorat esențial gradul de familiarizare a populației și, respectiv, receptivitatea donatorilor pentru donațiile benevole, neremunerate. Ca urmare, numărul total de donatori efectivi în anul 2006 s-a majorat cu 5 la sută. Introducerea Lunarelor de donare de sânge în cadrul teritoriilor administrative, a permis promovarea donărilor de sânge pe bază de voluntariat, neremunerat, astfel majorând cu 4690 numărul de donatori, ceea ce constituie 63 la sută față de donatorii voluntari recrutați în anul 2005. Cantitatea de sânge și plasmă colectată s-a majorat respectiv cu 22% și 19% față de anul 2005, fiind o capacitate cea mai înaltă în ultimii 5 ani[3]. Promovarea donării voluntare și sistematice de sânge este unul din obiectivele Programului Național „Securitatea transfuzională - autoasigurarea țării cu produse sanguine” (a. 2007 - 2011). Acest obiectiv, însă, poate fi atins doar în parteneriat cu alte instituții - statale, neguvernamentale, comunitare, administrațiile publice locale, ce se pot implica în activitățile de promovare a donării benevole și neremunerate de sânge.

Material și metode

Pe parcursul ultimilor ani a fost implementată practica Lunarelor de donare a sângelui, care s-a dovedit a fi o modalitate eficientă de promovare a donării voluntare de sânge[4]. Cota donațiilor benevole de sânge înregistrată în prezent a fost obținută, în mare parte, grație implicării majore în activități a autorităților publice locale, ce au organizat în teritorii zile, sau acțiuni de donare a sângelui. Activitățile desfășurate în cadrul decadei de promovare a donării voluntare și neremunerate de sânge au drept scop nu doar recrutarea unui număr mare de donatori de sânge, ci și omagierea persoanelor care au donat sânge voluntar, de multiple ori, în schimbul satisfacției morale de a contribui la salvarea unor vieți omenești. Donatorii benevoli și neremunerați sunt persoanele care donează sânge din proprie voință, fără să primească bani sau alte stimulente. Cercetări din întreaga lume arată că prevalența oricăror maladii ce se transmit prin sânge este cea mai mică la acei donatori care donează voluntar din motive pur altruiste. În comparație, prevalența unor maladii printre donatorii – rude și cei remunerați este mai înaltă și e similară cu cea din populația generală. În Republica Moldova este necesară o furnizare continuă și suficientă de componente sanguine pe parcursul întregului an. De aceea, este esențial ca donatorii sănătoși, benevoli să se angajeze la o donare regulată de sânge. În țară această sarcină este una prioritară în fața Programului național de securitate transfuzională și există deja rezultate optimiste: circa 18% din donările din anul 2006 au fost voluntare și neremunerate, față de 2004, când nu exista nici un donator voluntar neremunerat[5]. Donatorii-rude sănătoși trebuie să fie încurajați să devină donatori voluntari neremunerați. Prin reamintirea momentului când și-au ajutat pe cei dragi lor prin donare de sânge, ei pot să recunoască că donarea de sânge benevolă va ajuta și pe cei dragi ai altor oameni care nu sunt în stare să doneze. Un domeniu prioritar pentru următorii ani pentru republică constituie asigurarea cu un număr suficient de donatori sănătoși și voluntari. Acest lucru poate fi făcut însă numai în parteneriat cu alte organizații statale și comunitare. Un program efektiv de donare de sânge include mobilizare la nivel comunitar și național, iar susținerea din partea liderilor comunitari este vitală în atragerea donatorilor benevoli. În fiecare an tindem să creăm un simț de solidaritate în rândurile donatorilor și de asemenea să reamintim statului că donatorii voluntari sunt o resursă crucială a factorilor de sănătate a țării.

Rezultatele obținute

Cu fiecare an acțiunile consacrate Zilei Mondiale a donatorului de sânge devin tot mai variate și creative. În anul 2006 acest eveniment s-au desfășurat sub genericul „Sărbătoriți dăruirea de sânge” în peste 20 de țări, în multe din ele au avut loc sub egida membrilor familiilor regale, președinților de state, miniștrilor sănătății, politicienilor, sportivilor cu renume și a altor personalități de vază.

În Germania 70 donatori au fost invitați în Reichstag, clădirea parlamentului din Berlin, unde după întâlnirea cu cancelarul li s-a oferit o excursie prin capitală[6].

În Danemarca a fost scos de sub tipar numărul ordinar al revistei „Donor Nut”, cu genericul „Eu sînt donator de sânge și eu salvez vieți”, în care au fost publicate o multitudine de poze ale persoanelor, pe care îi unește o cauză comună – ei salvează vieți umane, indiferent de statutul social și rasă. Trecătorilor li s-au înmînat foi volante cu inscripția „Arătați foarte bine” și cu invitația de a dona sânge. Consiliul Executiv al Asociației Naționale a Donatorilor a desemnat „Donatorul Anului”, anunțarea căruia a fost efectuată prin mijloacele mass-media.

În Slovacia s-a organizat donarea deservită de brigăzi mobile, pentru ca populația să poată lua cunoștință cu modul cum decurge actul de donare de sânge. Garda prezidențială (30 ostași), care sînt donatori regulați, au donat sânge și de Ziua Mondială a Donatorului de Sânge. În „Ungherașul de consultații” s-au oferit materiale informative referitor la practicarea unui mod sănătos de viață.

În Republica Moldova s-a desfășurat Decada de promovare a donării de sânge benevole și neremunerate, care a inclus și celebrarea Zilei Mondiale a Donatorului de Sânge. În toate teritoriile administrative au fost organizate manifestații culturale, întruniri, unde au fost comemorați donatorii, care au la activ un număr mare de donații benevole, neremunerate. Au fost difuzate prin intermediul mijloacelor de informare în masă republicane și locale materiale cu tematica decadei. Au fost premiați donatorii emeriți cu un premiu bănesc.

Pentru anul 2007 Ziua Mondială a Donatorului de Sânge s-au desfășurat sub genericul „Sânge inofensiv pentru o maternitate fără riscuri”[7], pentru a sublinia importanța donării de sânge benevole și neremunerate în salvarea vieților nou-născuților și a mamelor lor. Anual în cursul sarcinii și nașterii în lume mor peste 500 000 mii de femei, majoritatea din țările în curs de dezvoltare, viața cărora ar fi putut salvată prin accesul la transfuzia de sânge inofensiv. Se estimează, că circa 150 000 de cazuri de sarcina cu sfârșit letal pe glob se pot preveni anual prin utilizarea unei terapii hemotransfuzionale adecvate. O hemoragie profuză provoacă moartea chiar a unei femei sănătoase în decurs de 2 ore, dacă nu i se acordă asistența medicală corespunzătoare și duce la decesul a circa 44% de mame în țările africane, unde riscul mortalității materne constituie 1 la 16 versus de 1 la 65 în Asia și 1 la 2700 în Europa. Ca țară gazdă pentru petrecerea Zilei Mondiale a Donatorului de Sânge - 2007 a fost desemnată Canada. Festivitățile au fost organizate în Ottava sub patronatul Ministerului Sănătății, în colaborare cu Serviciul de Transfuzie a Sîngelui și organizația „Hema – Quebec”, creată în 1998 în scopul asigurării eficiente cu componente sanguine, substituenți, țesuturi umane și sânge ombilical de cea mai înaltă calitate și inofensive. În Canada Ziua Mondială a Donatorului de Sânge coincide cu săptămîna Zilei Naționale a Donatorului de Sânge și se comemorează prin evenimente festive în întreaga țară, unde pentru a evidenția importanța donării de sânge pentru întreaga lume, se vor rosti cuvinte de recunoștință, vor evolua colective artistice și se vor audia relatările persoanelor, cărora li s-a transfuzat sânge.

În anul 2009 în Republica Moldova au fost efectuate 80 mii donații, ceea ce acoperă necesitățile sistemului de sănătate în produse sanguine. Din numărul total de donații cca 22% au fost donații voluntare, a treia parte dintre care au fost făcute de persoane care s-au adresat de sine stătător la punctele de colectare a sîngelui. Asigurarea cu un număr suficient de donatori voluntari și sistematici rămîne un domeniu prioritar pentru următorii ani pentru republica.

14 iunie 2010 Ziua Mondială a donatorului de sânge se desfășoror sub genericul „Sânge nou pentru omenire” și are drept scop promovarea donării de sânge în rîndul tinerilor, care pot aduce o contribuție importantă la acțiunea de donare a sîngelui. Pe data de 13 iunie 2010 în

municipiul Chişinău au fost deschise 5 puncte de colectare a sângelui[8]:

Sectorul Centru: Scuarul magazinului UNIC, bd. Ştefan cel Mare 8

Sectorul Buiucani: Cinematograful Flacăra, str. I.Creangă 49

Sectorul Rîşcani: Palatul de Cultură Republican al Sindicatelor, str. Kiev 7

Sectorul Botanica: Scuarul Independenţei, str. Independenţei 18/1

Sectorul Ciocana: Pretura Ciocana, str. Mircea cel Bătrîn 4/3.

Pe data de 13 iunie 2010 Centrul Naţional de Transfuzie a Sângelui a primit şi a examinat 463 de donatori voluntari. Din ei 270 bărbaţi şi 193 femei (Fig. 1)

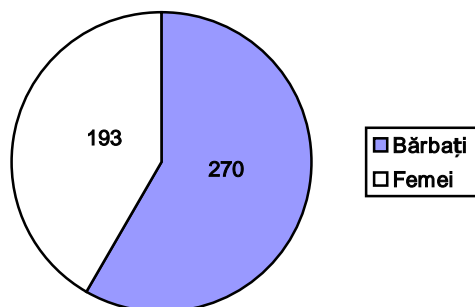

Fig. 1 Structura donatorilor de sânge în funcție de gen (%).

În anul 2010 Ziua Mondială a donatorului de sânge se desfășoară sub genericul „Sânge nou pentru omenire” și are drept scop promovarea donării de sânge în rândul tinerilor, care pot aduce o contribuție importantă la acțiunea de donare a sângelui. 62% dintre donatori aveau vârsta cuprinsă între 26-40 de ani (Fig. 2).

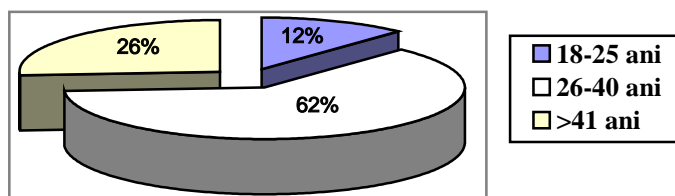

Fig. 2 Structura donatorilor de sânge pe grupele de vârstă (%).

32% donatori aveau grupa sanguină II(A) Rh pozitiv, 26% donatori aveau grupa sanguină I(O) Rh pozitiv. Cea mai rară grupa sanguină la donatori este grupa III(B) Rh negativ, numai 2% (Fig. 3).

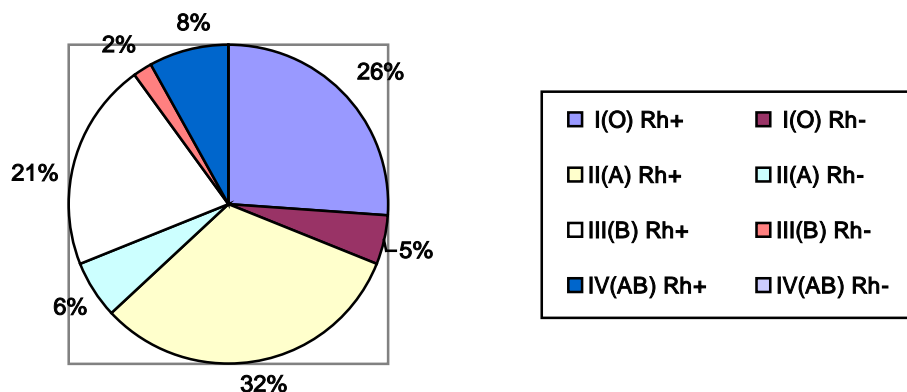

Fig. 3 Structura donatorilor de sânge pe grupele sanguine și Rh factor.

Concluzii

1. Pe data de 13 iunie 2010 Centrul Național de Transfuzie a Sângelui a primit și a examinat 463 de donatori voluntari. Din ei 270 bărbați și 193 femei.
2. 62% dintre donatori aveau vârsta cuprinsă între 26-40 de ani.
3. 32% donatori aveau grupa sanguină II(A) Rh pozitiv, 26% donatori aveau grupa sanguină I(O) Rh pozitiv. Cea mai rară grupa sanguină la donatori este grupa III(B) Rh negativ, numai 2%.

Bibliografie

1. [1] http://www.ms.gov.md/ministry/press_service/10096
2. [2] <http://kp.md/online/news/683900>
3. [3] «Darea de seamă anuală 2005-2006» Centrul Național de Transfuzie a Sângelui.
4. [4] Radio Sanatatea «Ziua-mondială-a-donatorului-de-singe» 14.06.2010
5. [5] «Darea de seamă anuală 2004-2006» Centrul Național de Transfuzie a Sângelui.
6. [6] <http://www.redasperanta.ro/situatia-actuala>
7. [7] „THE UN IN MOLDOVA” MAGAZINE / REVISTA „ONU ÎN MOLDOVA”, NR. 3 (31), APRILIE-IUNIE 2007
8. [8] <http://www.info-prim.md/?x=24&y=31383>

GRUPA SANGUINA ȘI TEMPERAMENTUL

Natalia Popușoi

Școala de Management în Sănătate Publică USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Blood type and temperament

During the first half of the twentieth century were effectuated works by Landsteiner, after which four of human blood groups were discovered. Independent of the skin color, gender and age groups are these: 0, A, B and AB:

Group 0, called "universal donor"- blood is the only one who can donate blood to all other groups, but can not receive blood than 0.

Group AB, called "universal recipient"- can receive blood from the four groups, but can not donate.

Groups A and B are entirely incompatible.

Bourdelle Leone in his scientific manner allowed to highlight four temperaments-type corresponding to each one of the four blood groups.

Rezumat

În cursul primei jumătăți a secolului al XX-lea au fost efectuate lucrări de către Landsteiner, în urma cărora sau descoperit 4 grupe sanguine umane. Independente de culoarea pielii, gen și vârsta aceste grupe sunt: 0, A, B și AB:

Grupa 0, denumită "donator universal"- este singură care poate dona sânge tuturor celorlalte grupe sanguine, dar nu poate primi decât sânge 0.

Grupa AB, zisă "primitor universal"- poate primi sânge de la cele 4 grupe, dar nu le poate dona.

Grupele A și B sunt total incompatibile.

Leone Bourdel condus în maniera științifică și a permis să se pună în evidență 4 temperamente-tip corespunzând fiecare uneia dintre cele 4 grupe sanguine.

Introducere

Descoperirea biologică a celor 4 grupe sanguine umane de către *Landsteiner Karl* este foarte recentă, pentru că el și-a efectuat lucrările pe aceasta tema în cursul primei jumătăți a